

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Ivdicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvvm Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

77 Humanitatem erga subditos alisq[ue] exercere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

SIGNVM LXXVII.

HUMANITATEM ERGA SVB-
ditos, aliosq; exercere.

Humanum
esse.

Humanitas (*lunselichte* / *si eundelichteit*) est facultas hominum fauorem conciliandi. Ad hanc virtutem sequentia exempla Magistratum inuicabant.

1. Inter *Xerxen* & *Arimanem* fratres de regno erat contentio: itaq; Xerxes fratri misit munera, & illi insit dici: *Hu te honorat frater tuus Xerxes, quod si Rex fuerit declaratus, eris apud ipsum omnium primus.* Hac humanitate delinitus *Arimanes* contentionem remisit, ac fratri regnum adepto protinus adorationis honorem exhibuit, ei que diadema imposuit; Xerxes autem illi proximum ad se locum dedit.

2. *Philippus* filium *Alexandrum* admonere solebat, ut cum *Macedonibus* comiter haberet consuetudinem, vulgi conciliata beneuolentia, vires sero sibi parans, dum liceret alio regnante esse humanum: quia iam regnum administranti difficilimum est erga quoslibet esse humanum, non solum quia regia potestas exposita est iniuriis: sed etiam, quod *Resp.* non possit esse incolumis, nisi scelera supplicij coërceantur. Regibus enim ita temperanda est humanitas erga ciues, ut interim regiam tueantur auctoritatem.

3. *Titus Vespasianus F.* admonitus ab amicis, quod plura polliceretur interpellantibus, quam preestare posset, respondit: *Non oportet quenquam a Casaris colloquio tristem discedere.* *Suidas.*

Ciues

Vide de
Asfabili-
tate.

Ciues & peregrini eum humani generis delicias,
& Orbis amorem vocabant. *Suet.*

4. *Hadrianus Imp.* in colloquijs etiam humiliorum mirè civilis erat, eosque detestari solebat, qui hanc humanitatis voluptatem sibi inuiderent, hoc prætextu, quò dicerent Principum Maiestatem vbique seruandam. *Dion.*

5. *Cyrum Persarum Regem* dixisse ferunt, iucundiora, multoque acceptiora hominibus videri optimo viro humanitatis, quàm belli operibus. Enim plurimum mali adferre mortalibus humanitatem autem plurima bona cõferre. *ultima lib. 1. de optimo ciue, ex Xenoph. Pædia.*

6. *Parisatis* Cyri & *Artaxerxis* mater præcipue solebat, vt Rex, palàm ac libere loquuntur verbis bysinijs vteretur: (magnificis ac modestis, quo sermonis blanditijs rei mitigaretur asperitatem.) Reges bysso vestiuntur, sed talem esset esse Regis orationem, qualis est amicum. *Plut.*

7. *Alexander Macedo* senio iam confectum militem Macedonem nimio frigore obstupescens ipse sublimi & propinqua igni sede consistens nimaduertit, factaque non fortuna, sed ætatis ætiusque cõstimatione, descendit, & illis manibus quibus opes Darij affixerat, corpus frigore multiplicatum in suam sedem imposuit, id ei saluum futurum ducens, quod apud Persas capitale est, solium regium occupasse. Quid ergo miraretur, si sub eo duce tot annis militare iucundum ducebant, cui gregarij militis incolumitas proprio fastigio charior erat. *Val. lib. 5. cap. 1. & Front. lib. 4. cap. 6.*

8. Cùm multi vulnerati essent milites, falsos

ad obligandas plagas desiderarentur, pro saucio-
rum copia, vestem sibi *Traianus Imp.* conscidit in
eum usum, eamque militibus benignè partitius
est: ijs, qui in acie occubuerant, aram constituit,
& annuas inferias. *Sab. lib. 4. Enn. 7.* Idem sole-
bat amicos ægrotantes visere, deposita Impera-
toria Maestate. *Auson.*

9. *Adrianus Imp.* ægros bis ac ter die, & nonnul-
los Equites Rom. ac libertinos visitauit, solatijs
resouit, & consilijs subleuauit, instar priuati ho-
minis. *Cuspin.*

10. *Gratianus Imp.* ægros saepe inuisebat, mede-
lis consolatos fouebat, fomētis sanabat, & sum-
ptibus alebat. *Idem.*

11. *Dauid Rex* ob placabilitatem & humanita-
tem, inuenis etiam ad gubernandum populum
Iudæorum vno omnium cōsensu electus est, adeo
virescentes cum filijs suis, filij parentibus in a-
more præferrent, cum ad vtilitatem hominum
potius, quam dominandi cupiditate regnum
sumpsisse videretur. *Platina lib. 1. de optima
cur.*

12. *Romani* popularitate Imperium suum pro-
pagarunt.

13. *P. Valerius* vt Consulatum pro terrifico pla-
cium & gratum redderet populo, fascibus de-
mittit secures: ipsas etiam ad concionem acce-
dit depressit fasces, & populo submisit, speciem
Maestatis addens Principatui populari, id Con-
sules postea obseruârunt. At non animaduertit
prostitudo non facere illum se, vt arbitrabatur,
submissiorem; sed inuidiam ea moderatione da-
pellere & imminuere; coluitque libens eum po-
pulus, & tulit volens, vt etiam Poplicolâ appel-
laretur. *Cal. lib. 12. c. 7.*

14. *Vespa-*

14. *Vespasianus Imp.* accessu facilis & comis, non Senatores solum Rom. sed priuatos etiam heri- nes publicè salutabat, accipiebat hospitio, acque apud eosdem etiam interdum coenabat. Sua con- filia semper cum Patribus communicabat, sepe etiam ipse ius dicebat in foro. In ijs, quæ ad Reip. curam atinebant, erat Imperator, in cæteris re- bus viuebat tanquam priuatus.

15. *Steno Iunior Sueonum Rex*, adeo fuit popu- laris, vt olim patri Suantoni, cum populum tri- butis oneraret, ad genua procumberet, & tribu- torum laxationem impetraret. Quocirca iam Principem assumptus, non modò tributa à ho- neuolis subditis; sed ipsam eorum vitam pro sua ipsius salute in mille mortis pericula per- tam & promptam expertus est. *Ioan. Mag.*

14. cap. 2.

16. *Alphonsum Regem Arag.* descendere ex eo, & cœnosam viam ingredi non potuit, vt riuus & imbecilli senis prolapsus sub onere aliam caudâ subleuaret. *Pont. de Benef. c. 6.*

17. *Fridericus II. Danica Rex*, præter multas- gias virtutes, grauitatè comitate ita tempera- nouerat, vt nec Maiestas odiù, nec humanitas in- tentum ei adferret. In quando cum familiaribus animù recreare volebat, quasi deposita Regis pe- sona: agite, inquit, amici, ludamus. & animù soluamus, dū Rex abest. Sic igitur tanquã priuatus inter priuatos aliquãdiu lului & iocis indige- vbi satis iã lulum ei videbatur, quasi al superata Regis persona, vultu ad grauitatè cõposito: O- aiebat, *satis est, iam Rex redijt.* Quo dicto, con- flim omnes summa cum modestia & silencio re- stabant, iussa regia exspectantes.

18. *Theodosius Junior* historias Græcas Latinasq; assidue euolebat, tam pertinaci in libris studio, ut eum diem militaribus aut ciuilibus occupati-
onibus daret, noctem ijs seponeret. Quin & can-
delabrum sibi strui affabrè curauit eo opificio, ut
aleum sponte ad lychnum perueniret ac suppe-
reret, ne vel interpellaretur lectio, vel ministri
cum vigilante vigiles essent. O magnam in mini-
stros humanitatem.

19. *Antiochus* cum urbem obsideret Hierosoly-
nam, Iudæis ad maximum illud festum celebra-
tum septē dies petentibus, non solum eos cōces-
su verum etiam tauros auratis cornibus adorna-
tos, magnamq; thymiamatū & aromatū vim vsq;
alportas urbis cum pompa solenni deduci iussit,
crediditq; illorum Sacerdotibus hostia, ipse in ca-
stra redijt. Iudæi verò Regis benignitatem admi-
ran, protinus à festo peracto in fidem illius sese
dederunt. *Plut. in Apoph. Reg.*

SIGNVM LXXVIII.

EX HUMILITATE HONORES, DI-
gnitates, Magistratus etiam ultra delatos, esse
modeste acceptare, & parcissi-
mè delibare.

O mores homines decet submitti, & ab arro-
gantia fugere, scopulo virtutum: sed magis
Magistratum, qui in alto est, & causas seu occa-
siones superbiæ plures habet. Cogitet supra ho-
mines se, sed hominem, esse, & mortē imminere,
que ipsum cæteris hominibus æquabit: adhæc * *Seneca de*
quidquid a se sustulit, opportunum esse ad ca- *Breuit. vitæ*
lam. * *Nulli fortuna minus bene, quam optima cap. 17.*
credi-